

Vergaderjaar 1999–2000

27 206

Wijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet educatie en beroepsonderwijs en de Wet op de expertisecentra in verband met de invoering van de verplichting voor het bevoegd gezag tot het melden van voortijdige schoolverlaters die niet meer leerplichtig zijn, alsmede van de verantwoordelijkheid van de gemeente voor het bestrijden van voortijdig schoolverlaten (regels inzake regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten)

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

1. ALGEMEEN

1.1. Inhoud

Dit wetsvoorstel strekt tot het voorkomen en bestrijden van het voortijdig verlaten van het voortgezet onderwijs (vo), het speciaal of het voortgezet speciaal onderwijs ((v)so), het secundair beroepsonderwijs of het voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (vavo). Omdat dit een daarvoor ingeburgerde term is, wordt dit voortijdig verlaten van het onderwijs hierna steeds aangeduid als: voortijdig *schoolverlaten*.

Centraal uitgangspunt is dat alle jongeren een startkwalificatie behalen. Indien een jongere uit het onderwijs valt zonder startkwalificatie wordt deze gemeld en geregistreerd. Vervolgens wordt actie ondernomen om de jongeren terug te geleiden naar het onderwijs.

Er zijn omstandigheden waardoor een leerling niet de capaciteiten heeft deze startkwalificatie te behalen. Deze leerlingen moeten worden doorgeleid naar een arbeidsplaats waar mogelijk in combinatie met een leertraject.

Doelgroep zijn de leerlingen die het onderwijs verlaten zonder startkwalificatie. Deze doelgroep bestaat uit leerlingen tot 23 jaar. Voor zover deze leerplichtig zijn, voorziet de Leerplichtwet 1969 reeds in een aantal verplichtingen voor het bevoegd gezag en de gemeente. In het onderhavige wetsvoorstel wordt ingegaan op de melding en registratie van niet-leerplichtige leerlingen, in aansluiting op hetgeen voor leerplichtige leerlingen is geregeld in voornoemde wet. Een prioritaire groep binnen genoemde doelgroep zijn jongeren die voortijdig schoolverlaten zonder diploma voorbereidend beroepsonderwijs (vbo) of middelbaar algemeen voortgezet onderwijs (mavo), werkloos zijn en waarbij sprake is van een meervoudige problematiek.

In het Regeerakkoord van 1998 (kamerstukken II 1997/98, 26 024, nr. 10, blz. 65) is een plan aangekondigd «ter bestrijding van het voortijdig schoolverlaten zonder diploma». In dit Plan van Aanpak voortijdig schoolverlaten, dat op 21 mei 1999 aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal is aangeboden, is een aantal maatregelen aangekondigd ter bestrijding van het voortijdig schoolverlaten. Dit wetsvoorstel belichaamt één van deze maatregelen. Daartoe bevat het wetsvoorstel drie soorten van voorschriften:

1. Voorschriften om in het vo, het secundair beroepsonderwijs, het vavo en het (v)so de besturen van de betrokken onderwijsinstellingen in het kader van de bestrijding van het voortijdig schoolverlaten te verplichten tot het verstrekken van een opgave van niet langer leerplichtige voortijdige schoolverlaters die de school of instelling verlaten zonder een startkwalificatie. Een startkwalificatie is in dit verband een beroepskwalificatie (inclusief een kwalificatie om door te stromen naar vervolgopleidingen) of een hieraan gelijkwaardige persoonlijke maatschappelijke kwalificatie. In termen van opleidingsniveau is dit gedefinieerd als ten minste het diploma niveau 2 van het secundair beroepsonderwijs of het diploma havo.
Deze voorschriften liggen in het verlengde van de verplichting tot melding van schoolverzuim die is vastgelegd in de Leerplichtwet 1969. Zij worden opgenomen in een nieuw artikel 28 van de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO), dat het bevoegd gezag opdraagt een melding te doen van niet meer leerplichtige voortijdige schoolverlaters bij het gemeentebestuur waar de betrokkene woon- of verblijfplaats heeft. Eenzelfde voorziening wordt getroffen in de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB, artikel 8.1.8) en de Wet op de expertisecentra (WEC, artikel 47a).
2. Complementair aan die verplichting voor het bevoegd gezag is het noodzakelijk om voor te schrijven op welke wijze de meldingen plaatsvinden en wat de gemeente met de meldingen doet. Daartoe wordt in WVO, WEB en WEC een bepaling opgenomen die de gemeenten opdraagt een systeem van melding, registratie en doorverwijzing op te zetten en in stand te houden.
3. Ten slotte bevat het wetsvoorstel inhoudelijke voorschriften over de bestrijding van het voortijdig schoolverlaten als zodanig. De gemeentebesturen werken binnen regio's samen zowel met elkaar als met betrokken onderwijsinstellingen en andere organisaties. De regio's worden vastgesteld bij algemene maatregel van bestuur, waarbij in principe wordt uitgegaan van de vigerende regio-indeling voor de regionale meld- en coördinatiefunctie (RMC-regio-indeling). Door de samenwerkende gemeenten in deze regio's wordt een contactgemeente aangewezen. De contactgemeenten in de regio's hebben een coördinerende taak, in hoofdzaak bestaande uit het op elkaar afstemmen van de inspanningen van diverse instanties die betrokken zijn bij de terugleiding naar school, de doorgeleiding naar een praktijkplaats in het kader van de beroepspraktijkvorming of de toeleiding naar specifieke hulpverlening.

1.2. Voorgeschiedenis

In de interdepartementale notitie «Een goed voorbereide start» (kamerstukken II 1993/94, 22 900 en 22 994) is de problematiek van het – toen ook al zo genoemde – voortijdig schoolverlaten uitvoerig in kaart gebracht. Deze notitie laat zien dat te veel jongeren jaarlijks hun entree op de arbeidsmarkt maken zonder een startkwalificatie. Volgens de notitie ging het jaarlijks om ruwweg 80 000 voortijdige schoolverlaters, van wie ruim 12 000 tot de harde kern van voortijdige schoolverlaters behoren die

evenmin een diploma vbo of mavo hebben behaald. Een specificatie naar leerplichtige en niet-leerplichtige voortijdige schoolverlaters was niet beschikbaar.

De groep voortijdige schoolverlaters is zeer gevarieerd, naar kenmerken en oorzaken van uitval, die zowel binnen als buiten het onderwijs liggen. Dat vereist maatwerk in de aanpak en vraagt inzet van meer partijen, want een onderwijsinstelling kan het bestrijden van voortijdig schoolverlaten niet alleen aan. Bij de analyse is het belang aangegeven dat duidelijk is wie verantwoordelijk is voor individuele voortijdige schoolverlaters die niet meer staan ingeschreven bij een onderwijsinstelling en voor instellingsoverstijgende taken om binnen een netwerk van partijen tot een dekkend geheel van afspraken te komen.

De aanpak van de problematiek overstijgt de grenzen van de individuele gemeenten. Dat komt onder meer doordat de scholen voor voortgezet onderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs en de instellingen voor educatie en beroepsonderwijs een regionale functie hebben. Daarnaast zijn hulpverleningsorganisaties vaak regionaal georganiseerd en is het voor met name kleinere gemeenten ondoenlijk om zelf de specifieke maatregelen tegen voortijdig schoolverlaten te organiseren.

1.3. De Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten

In 1994 is de Regeling regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (Stcrt. 1994, 136) gepubliceerd. Deze regeling vloeide voort uit afspraken met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). De essentie van deze afspraken, en daarmee van de regeling, is dat de bestrijding van de problematiek van het voortijdig schoolverlaten op regionaal niveau zal worden aangepakt, waarbij het initiatief en de coördinatie liggen bij de samenwerkende gemeenten, die uit hun midden een contactgemeente aanwijzen. Voor de jaren 1995, 1996 en 1997 is het Tijdelijk besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (Tijdelijk besluit; Stb. 1995, 169) tot stand gekomen. Dit Tijdelijk besluit werd nog voor één jaar verlengd, dus tot en met 31 december 1998, bij Stb. 1997, 535.

De regelgeving heeft ertoe geleid dat in de regio's tussen de verschillende actoren die zijn betrokken bij het voortijdig schoolverlaten, afspraken zijn gemaakt over de wijze waarop het voortijdig schoolverlaten beter kan worden aangepakt.

In 1997 is de evaluatie van de regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (RMC-functie) afgerond. Hierin is aandacht besteed aan de vormgeving en effectiviteit van de RMC-functie en de rol van gemeenten en andere actoren hierbij.

De evaluatie is uitgevoerd door de Stichting Centrum voor Onderwijs- onderzoek (SCO). De belangrijkste constatering van het SCO-onderzoek is dat de regio's goed op weg zijn met de implementatie van de RMC-functie, maar dat deze nog niet is afgerond. Geconstateerd werd dat er een groot draagvlak aanwezig is in de regio voor de verdere uitbouw van de RMC-functie. Op de langere termijn zou een sluitende aanpak haalbaar moeten zijn. Voorts werd in het onderzoek geconstateerd dat het Tijdelijk besluit positief wordt gewaardeerd en als een stimulerende factor wordt ervaren. Door dit Tijdelijk besluit worden de bewustwording en aandacht voor het vraagstuk van voortijdig schoolverlaten vergroot, zowel wat de curatieve als de preventieve aanpak betreft.

Daarnaast heeft in 1998 het Instituut voor Onderzoek van Overheidsuitgaven (IOO) een aanvullend advies uitgebracht over het functioneren van de RMC-functie. In het advies wordt een aantal voorstellen gedaan tot verbetering. Naast inhoudelijke voorstellen tot verbetering van de RMC-functie (bijvoorbeeld een wettelijke verankering van de meldplicht

ten aanzien van niet-leerplichtigen, één meldpunt per regio, verbetering registratiesysteem), is door het IOO voorgesteld de middelen voor de RMC-functie te verhogen.

In het voorjaar van 1998 heeft de Tweede Kamer een aantal hoorzittingen georganiseerd over de problematiek van het voortijdig schoolverlaten. In deze hoorzittingen (de verslagen daarvan zijn te vinden onder Kamerstukken II 1997/98, 22 994, nrs.7, 8, 9H, 3H) zijn verschillende geledingen uit de samenleving – waaronder voortijdige schoolverlaters zelf – aan het woord gekomen. De Tweede Kamer heeft vervolgens de Regering verzocht een passend beleid te ontwikkelen dat zich op alle betrokkenen richt. Dit wetsvoorstel komt tegemoet aan de wens van de Tweede Kamer.

Om geen juridisch vacuüm in de RMC-functie te laten ontstaan tussen het expireren van het bovengenoemde Tijdelijk besluit (welk besluit maximaal 4 jaar mocht gelden, ingevolge artikel 17 van de Financiële-verhoudingswet), en het tijdstip van inwerkingtreding van het voorliggende wetsvoorstel, indien dat tot wet wordt verheven, is besloten om met gebruikmaking van artikel 2.7 van de WEB en artikel 75d van de WVO een voorziening te treffen. Genoemde artikelen bieden de grondslag om een bijdrage toe te kennen aan andere rechtspersonen dan die waarvan de instelling respectievelijk school uitgaat.

Deze voorziening is geregeld in de Tijdelijke regeling regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (Tijdelijke regeling). In deze regeling zijn de voorschriften van het Tijdelijk besluit zoveel mogelijk overgenomen.

1.4. Leerplichtwet 1969

Het Tijdelijk besluit overlapt gedeeltelijk de Leerplichtwet 1969, en wel in die zin dat de Leerplichtwet 1969 de gemeenten reeds de verplichting oplegt om te controleren of in de desbetreffende gemeenten als ingezetenen ingeschreven volledig en partieel leerplichtige jongeren staan ingeschreven aan een school of instelling en of ze de school of instelling regelmatig bezoeken. De Leerplichtwet 1969 schrijft voor dat de school of instelling aan de gemeente melding maakt van relatief verzuim (ingeschreven, maar afwezig bij de lessen), en dat de gemeente controleert op absoluut verzuim (niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling) van leerplichtige jongeren. Ook verplicht de Leerplichtwet 1969 de gemeenten om, als blijkt dat (ouders of verzorgers van) jongeren niet aan de leerplicht voldoen, terzake maatregelen te nemen. Bij het uitvoeren van het toezicht op de leerplicht worden de gemeenten geacht samen te werken met andere gemeenten en andere «diensten en instellingen» (artikel 16, vierde lid onder d, van de Leerplichtwet 1969). Van de regionale samenwerking in het kader van de RMC-functie gaat tevens een stimulerende werking uit naar samenwerking en regionale netwerkvorming in het kader van de leerplicht.

Voorts verplicht de Leerplichtwet 1969 de gemeenten ertoe, jaarlijks aan de minister een verslag uit te brengen waarin een kwantitatief beeld wordt gegeven van de naleving van de wet (artikel 25, tweede lid, van de Leerplichtwet 1969).

Het onderhavige wetsvoorstel overlapt de Leerplichtwet 1969 niet, omdat de in het wetsvoorstel opgenomen bepalingen alleen gelden voor niet-leerplichtigen. Wel voorziet het wetsvoorstel in onderlinge afstemming van de systemen voor leerplichtigen enerzijds en niet-leerplichtigen anderzijds (118h, eerste lid, WVO, 8.3.2, eerste lid, WEB en 162b, eerste lid, WEC).

1.5. Meldplicht niet-leerplichtige leerlingen

Het genoemde Tijdelijk besluit vormde eveneens een aanvulling op de Leerplichtwet 1969 in die zin dat het ook betrekking had op niet-leerplichtigen.

Ten aanzien van de niet-leerplichtigen ontbreekt tot nu toe de meldplicht van scholen als opgenomen in de Leerplichtwet 1969 voor leerplichtige leerlingen en deelnemers van de school of instelling. Het ontbreken van een verplichting voor scholen en instellingen om de niet-leerplichtige voortijdige schoolverlaters te melden, wordt door de contactgemeenten als een gemis ervaren. Ook uit de hierboven genoemde onderzoeken blijkt dat het ontbreken van een meldplicht in bovenbedoelde zin als een gemis wordt gevoeld. Gemeenten dragen zorg voor het registreren van de meldingen van het voortijdig schoolverlaten. Een koppeling met de registraties in het kader van de uitvoering van de Leerplichtwet 1969 ligt daarbij voor de hand.

Gemeenten zullen in de regel die zorgplicht invullen door binnen de RMC-regio afspraken te maken met de contactgemeente over een gezamenlijke registratie binnen de regio. Dat bevordert een effectieve aanpak van de problematiek van het voortijdig schoolverlaten. In elk geval zullen binnen de regio afspraken moeten worden gemaakt over de gegevens die nodig zijn voor een goede registratie.

1.6. Taken contactgemeente

In het wetsvoorstel is een belangrijke rol ingeruimd voor de gemeente. Iedere gemeente draagt zorg voor de registratie van de gegevens die door het bevoegd gezag zijn gemeld.

Het is evenwel zinvol dat gemeenten daarbij samenwerken in regionaal verband en dat één gemeente daarbij het voortouw neemt. De gemeentebesturen wijzen daartoe uit hun midden een contactgemeente aan. De contactgemeente heeft daarmee een belangrijke coördinerende functie. Coördinatie betekent in dit verband het op elkaar afstemmen van de inspanningen van de diverse instanties die betrokken zijn bij de terugleiding naar school, de doorgeleiding naar een leerwerkplaats of de toeleiding naar specifieke hulpverlening. Intergemeentelijke samenwerking binnen RMC-regio's verdient hier de voorkeur, in verband met de onderling afwijkende structuren van de betrokken organisaties, met name die van de jeugdzorg. Binnen de samenwerkingsverbanden waarvoor de gemeente haar coördinerende taak vervult, zijn vooral de afspraken over preventie en terugleiding tussen scholen voor vo en (v)so en regionale opleidingscentra van groot belang. De gemeente speelt hierbij een ondersteunende en coördinerende rol en richt zich op het versterken van de verantwoordelijkheid die scholen nemen.

Tot de figuur van de contactgemeente is besloten omdat niet iedere gemeente de mogelijkheden heeft om zelf adequaat de problematiek van het voortijdig schoolverlaten aan te pakken. Bovendien is een aantal actoren regionaal georganiseerd. Een regionale aanpak waarbij één contactgemeente in de regio taken uitvoert, blijkt in de praktijk waardevol te zijn.

De taken van de contactgemeente houden meer in het bijzonder in dat die gemeente:

- verantwoordelijk is voor het maken van afspraken met scholen en instellingen en organisaties (bijvoorbeeld jeugdhulpverlening, arbeidsbureau's, ambulante en curatieve jeugdzorg, politie, openbaar ministerie en bedrijfsleven);
- verantwoordelijk is voor een regionaal netwerk van bovengenoemde actoren;
- zorgdraagt voor het opzetten en instandhouden van een registratiesysteem voor meldingen van voortijdige schoolverlaters.

De contactgemeenten ontvangen voor het uitvoeren van deze taken een rijksbijdrage. Deze rijksbijdrage is bedoeld als tegemoetkoming in de kosten van zowel de contactgemeente als de overige gemeenten in de regio.

Over de verantwoordelijkheidsverdeling tussen gemeenten en contactgemeente binnen een regio wordt meer in het bijzonder nog opgemerkt dat blijkens het voorliggende wetsvoorstel op elke afzonderlijke gemeente de verplichting rust om tot een systeem van registratie te komen. Dat betekent echter niet dat elke afzonderlijke gemeente een registratie moet opzetten; hier ligt veeleer een taak voor de contactgemeente, als invulling van de zorgplicht van de afzonderlijke gemeenten.

In het wetsvoorstel wordt vanuit het beginsel van decentralisatie aan elke gemeente de zorgplicht gegeven om te registreren en door te verwijzen. De problematiek heeft primair een gemeentelijk bereik (individuele leerlingen, individuele scholen, gemeentelijke leerplichttaken). Vanuit dit vertrekpunt wordt vervolgens op overstijgend niveau gecoördineerd, georganiseerd en gestructureerd. Deze aanpak is al vruchtbaar gebleken. Het voornemen van het kabinet om een verbinding te leggen tussen de RMC-functie en de zorg voor de uitvallers uit het inburgeringsprogramma zal nader worden gezien.

1.7. Privacy-aspecten

Zoals in paragraaf 1.5 is vermeld zullen de gemeenten binnen de regio afspraken moeten maken over de gegevens die nodig zijn voor een goede registratie. De gemeenten bepalen dus in eerste instantie zelf welke gegevens door de scholen aan hen moeten worden opgegeven. Zonodig kunnen bij ministeriële regeling nadere voorschriften worden gegeven. Voor wat betreft het soort gegevens kan worden gedacht aan naam, adres, geboortedatum, klas, geslacht en etniciteit van de leerlingen en aan gegevens die in directe relatie staan tot het voortijdig schoolverlaten (eerder verzuim van de leerling en door de school ondernomen pogingen om te voorkomen dat de leerling de school voortijdig verlaat). Dit zijn privacy-gevoelige gegevens, zodat zowel de scholen als de gemeenten gebonden zijn aan de bepalingen, vastgesteld bij en krachtens de Wet persoonsregistraties (te zijner tijd de thans als wetsvoorstel bij de Eerste Kamer in behandeling zijnde Wet bescherming persoonsgegevens (Kamerstukken I 1999–2000, 25 892).

1.8. Nadere motivering noodzaak regelgeving

In overeenstemming met de Aanwijzingen voor de regelgeving is onderzocht in hoeverre de noodzaak tot regelgeving in dit geval vaststaat. Voor de meldplicht is die noodzaak buiten twijfel. Zonder verplichting daartoe blijft de melding een onvolkomen instrument. Voor het voorkomen en bestrijden van voortijdig schoolverlaten in engere zin ligt dit genuanceerder. Gekozen is voor een vorm van wettelijk geconditioneerde zelfregulering omdat deels, dus niet voluit, kan worden aangesloten bij het zelfregulerend vermogen van de betrokken actoren, waaronder gemeentebesturen en onderwijsinstellingen. De actoren kunnen zelf het beste overzien en beoordelen op welke wijze het voortijdig schoolverlaten kan en behoort te worden voorkomen en bestreden. Interventie van de centrale overheid op dit punt is dan ook niet noodzakelijk. Aan overheidsinterventie bestaat wel behoefte voor het structureren, stimuleren en faciliteren van de te treffen maatregelen. Een afweging is gemaakt tussen het vóórschrijven van een vorm van samenwerking tussen gemeenten in een regio en een systeem waarbij de samenwerking geldt als voorwaarde voor de specifieke uitkering. Gekozen is voor het eerste systeem om een landelijk sluitend systeem van melding, registratie

en teruggeleiding te verkrijgen. Om het voortijdig schoolverlaten, dat zich verspreid over het hele land voordoet, daadwerkelijk te kunnen aanpakken, is het cruciaal dat alle gemeenten meedoen en dat alle regio's een adequaat systeem kunnen vormgeven. Een vorm van regionale samenwerking is noodzakelijk, alleen al omdat de woon- of verblijfplaats van de voortijdige schoolverlater niet altijd overeenkomt met de gemeente waar de school of instelling is gevestigd. De scholen voor voortgezet onderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs en de instellingen voor educatie en beroepsonderwijs hebben namelijk, zoals al in paragraaf 1.1 is opgemerkt, een regionale functie. Een andere reden voor een regionale aanpak vormt het feit dat ook hulpverleningsinstanties vaak regionaal zijn georganiseerd. Bovendien is het, zoals al gezegd, met name voor kleinere gemeenten ondoenlijk om zelf de gespecialiseerde maatregelen tegen voortijdig schoolverlaten te organiseren. Voorts is ook al voor de handhaving van de leerplicht samenwerking tussen gemeenten aangegeven.

Om regionale samenwerking te waarborgen, is een wettelijke regeling daarvan noodzakelijk. In het Tijdelijk besluit en de Tijdelijke regeling die aan dit wetsvoorstel vooraf gingen, is gekozen voor regionale samenwerking op de schaal van de WGR-regio's. Hoewel elke regio-omlijning haar beperkingen en betrekkelijkheid kent, is de afgelopen jaren gebleken dat deze keuze een goede is geweest. Uit de analyse van de effectrapportages 1998/1999 van de contactgemeenten die de RMC-functie coördineren blijkt dat alle gemeenten participeren in de RMC-functie.

Alle contactgemeenten hebben hard gewerkt aan de betrokkenheid van alle, vooral ook kleinere gemeenten. Juist door verankering in regelgeving kon dit resultaat worden bereikt. Het loslaten van een wettelijke regeling zou het risico in zich dragen dat de (moeizaam) tot stand gekomen samenwerking afbrokkelt.

Gelet op de positieve ervaringen is het de bedoeling deze indeling in principe voort te zetten. In het onderhavige wetsvoorstel is de basis opgenomen voor een regio-indeling bij algemene maatregel van bestuur. Uitgangspunt daarbij is de vigerende RMC-regio-indeling. Door de regio-indeling niet in de wet maar in een algemene maatregel van bestuur op te nemen, zijn kleine aanpassingen eenvoudiger te realiseren. Door de samenwerking in een regio te construeren als een rechtstreekse verplichting en niet, zoals in het Tijdelijk besluit en de Tijdelijke regeling, als een voorwaarde voor het ontvangen van een specifieke uitkering, kan voorts worden *gewaarborgd* dat alle gemeenten daaraan meewerken. Deelname van alle gemeenten is van belang, omdat anders groepen leerlingen uit het zicht verdwijnen (namelijk alle leerlingen uit de niet deelnemende gemeenten).

Tenslotte vergt ook het toekennen van specifieke bijdragen aan gemeenten ter voorkoming en bestrijding van voortijdig schoolverlaten een wettelijke grondslag.

2. FINANCIËLE GEVOLGEN

Het onderhavige wetsvoorstel heeft geen financiële consequenties voor zover het betreft het invoeren van de meldplicht voor het bevoegd gezag. Scholen en instellingen worden geacht de kosten die zijn gemoeid met de melding van zowel leerplichtige als niet-leerplichtige voortijdige schoolverlaters te voldoen uit de financiële middelen die zij al van de overheid ontvangen. Deze melding sluit aan bij de reguliere taken voor leerlingenzorg en verzuimbeleid.

Ten behoeve van de uitvoering van de gemeentelijke taken in het kader van het voorkomen en bestrijden van het voortijdig schoolverlaten, wordt aan de contactgemeenten een tegemoetkoming toegekend. Hiervoor wordt jaarlijks f 12 miljoen beschikbaar gesteld. Dit betreft een additionele bijdrage naast de eigen middelen die gemeenten en andere partijen hiervoor kunnen inzetten.

In het plan van aanpak voortijdig schoolverlaten is niet gekozen voor verdeling over alle gemeenten (bijvoorbeeld via het Gemeentefonds). Toevoeging aan het gemeentefonds betekent dat de middelen worden verdeeld conform de verdeelsleutels van het gemeentefonds en daarmee worden de «bevolkingsarme regio's» niet voorzien van een adequaat budget om de problematiek aan te pakken. Met de specifieke uitkering is dit wel mogelijk. De specifieke uitkering voorkomt ook dat de middelen te veel versnipperd raken.

Versnippering maakt dat de middelen niet gericht kunnen worden ingezet om voortijdig schoolverlaten effectief aan te kunnen pakken. De regionale bundeling van activiteiten voortvloeiend uit de melding en registratie maakt dat ook voor en met de kleinere gemeenten de taken adequaat kunnen worden uitgevoerd. Een overweging hierbij is dat verwijzingen en doorgeleiding naar onderwijs of arbeidsmarkt afwegingen op regionaal niveau vragen. De contactgemeenten zijn met de middelen in staat de betrokken partijen bij elkaar te brengen en in overleg met de gemeenten een adequate regionale aanpak te bewerkstelligen.

De verdeling van de middelen zal bij algemene maatregel van bestuur nader worden geregeld. Hierbij zal in ieder geval de maatstaf aantal inwoners in de regio, waarbij rekening wordt gehouden met het opleidingsniveau en de etnische achtergrond worden gehanteerd. Uitgangspunt is dat alle RMC-regio's voldoende armslag hebben om hun taken adequaat uit te voeren.

3. OVERLEG MET VNG

Over dit wetsvoorstel heeft overleg plaatsgevonden met de VNG. Uit dat overleg is gebleken dat het wetsvoorstel op hoofdpunten de instemming heeft van de VNG. Aan de meeste wensen van de VNG is voldaan. Niet voldaan is aan de wens om in de memorie van toelichting te vermelden dat gemeenten kunnen afspreken dat het voortijdig schoolverlaten wordt gemeld bij de contactgemeente. Een dergelijke afspraak zou namelijk in strijd zijn met de tekst van het wetsvoorstel, die melding aan de woongemeente voorschrijft. Er is ook niet gekozen voor opneming in het *wetsvoorstel* van de mogelijkheid om zo'n afspraak te maken, omdat een dergelijke mogelijkheid zou leiden tot extra beheerslasten voor scholen en instellingen.

Ook is niet voldaan aan de wens van de VNG om voor directeuren die de meldplicht niet nakomen een strafbepaling op te nemen zoals bedoeld in artikel 27 van de Leerplichtwet 1969. Een dergelijke ingrijpende bepaling voert in het onderhavige geval te ver. Wel is de suggestie van de VNG opgevolgd om, als geen strafbepaling wordt opgenomen, de memorie van toelichting aan te vullen met een passage over de mogelijkheid dat de minister om een bekostigingssanctie oplegt aan de school of instelling die de meldplicht niet nakomt.

4. ADVIES ONDERWIJSRAAD

In zijn advies *Tellen en sturen* van 27 september 1999 over het *Plan van Aanpak Voortijdig schoolverlaten gaat de Onderwijsraad* met name in op het bestuurlijk kader waarbinnen het gepresenteerde beleid vorm moet krijgen, de verantwoordelijkheidsverdeling en de definitie van voortijdig schoolverlaten.

De Raad ondersteunt de aanpak dat oplossingen voor het vraagstuk van voortijdig schoolverlaten op lokaal niveau gezocht en ontwikkeld moeten worden.

De Raad is evenwel van mening dat er nog onvoldoende voorwaarden geschapen zijn om de centrale sturing te vervangen door decentrale sturing. De Raad kaart hier een bestuurlijk vraagstuk aan. Het is een mogelijkheid om te wachten totdat partijen elkaar beter gevonden hebben en systemen van melding en registratie beter op elkaar zijn afgestemd. Maar daarmee wordt de problematiek zelf in de gemeenten en de scholen niet aangepakt. Daarmee wordt er ook aan voorbij gegaan dat het om maatwerk gaat. Op lokaal en regionaal niveau is beter zicht op de feitelijke problematiek en kan op maat naar oplossingen worden gezocht. Met de wettelijke verankering van de RMC-functie alsook de financiële versterking worden de voorwaarden geschapen voor decentrale sturing. Ook de koppeling aan het grote stedenbeleid beoogt dit. Juist de inkadering in het grote stedenbeleid maakt duidelijk dat het gaat om een maatschappelijk vraagstuk waar niet om heen kan worden gegaan en partijen hun verantwoordelijkheid moeten nemen. In hun meerjarige ontwikkelingsprogramma's hebben de G25 (de 25 grootste gemeenten die in het kader van het Grote Stedenbeleid zijn aangewezen) aangegeven hoe zij op basis van een nulmeting in hun gemeente het vraagstuk van het voortijdig schoolverlaten zullen aanpakken, wat hun doelstellingen zijn en met wie zij afspraken zullen maken om tot een integrale aanpak te komen. Tevens moeten daarbij de relaties met het gemeentelijk onderwijs-achterstandenbeleid worden aangegeven.

De geschetste aanpak maakt onderdeel uit van de in december 1999 gesloten stadsconvenanten tussen Rijk en de G25. De Onderwijsraad noemt een aantal belangrijke elementen in de samenwerkingsstructuur:

- Een door de partners onderschreven en gedragen visie op het vraagstuk van voortijdig schoolverlaten;
- Een heldere materiële en financiële verhouding die leidt tot winst voor alle partijen;
- Expliciete doelen die controle op bereikte doelen en verrichte inspanningen mogelijk maken;
- Een informatie-verzamelingstructuur die én voor het lokale niveau én voor het landelijke niveau relevante sturingsinformatie oplevert voor het beleidsprogramma voortijdig schoolverlaten.

De RMC-functie heeft hierbij een ondersteunende rol. De geschetste aanpak geeft gemeenten ook de kans hierin te groeien.

De Onderwijsraad pleit voor een prioritering binnen de groep voortijdig schoolverlaters. Dit is nader uitgewerkt in paragraaf 1.1.

Tenslotte wijst de Onderwijsraad op de noodzaak van het uitvoeren van een definitiestudie opdat op basis daarvan een betrouwbare en inzichtelijke registratie tot stand kan komen. Hij wijst daarvoor op de invoering van het onderwijsnummer als een noodzakelijke voorwaarde. Op dit moment wordt bezien hoe, op welk moment en in welke vorm het

onderwijsnummer kan worden ingevoerd. Tevens zal worden verkend of de inrichting van een centraal register een reële optie is.

Met dit wetsvoorstel wordt versterking van de RMC-functie beoogd. Een landelijk coördinatiepunt is daarbij niet aan de orde.

5. ADVIES RAAD VOOR DE FINANCIËLE VERHOUDINGEN

De Raad voor de financiële verhoudingen heeft op 26 oktober 1999 zijn advies uitgebracht. De Raad pleit ervoor om naast de gelden voor de RMC-regeling en de risico-jongeren in de grote steden ook op het niveau van de individuele gemeenten gelden beschikbaar te stellen ter compensatie van de uitvoeringslasten van de Leerplichtwet 1969 en de RMC-regeling. De Raad erkent de meerwaarde van het grote stedenbeleid, maar hij plaatst vraagtekens bij het uitvergroten van de problematiek van de G25 ten opzichte van andere gemeenten met dezelfde problemen. Verankering van het integraal beleid wordt naar de mening van de Raad het best bevorderd door bij de verdeling van de gelden uit te gaan van de beoogde beleidsdoelstellingen en deze zo goed mogelijk te vertalen in kostenfactoren.

De uiteindelijke verdeling moet vervolgens gebaseerd zijn op een integrale verdeelsleutel en geen optelsom zijn van verschillende verdeelsleutels voor de onderscheiden onderdelen.

Tijdens het algemeen overleg met de Tweede Kamer op 30 september 1999 over het plan van aanpak voortijdig schoolverlaten is er door de Kamer op aangedrongen dat de middelen voor de RMC-functie dusdanig zouden worden herverdeeld dat ook de contactgemeenten die geen deel uitmaken van de G25 beter in staat worden gesteld de problematiek van het voortijdig schoolverlaten in de regio adequaat aan te pakken.

Het uitgangspunt van de verdeling van de RMC-middelen is dat deze een doelmatige en doeltreffende uitvoering van de taken faciliteert.

In de vigerende regeling is in lijn hiermee gekozen voor een vaste voet voor elke contactgemeente, waarna de resterende middelen op basis van de bekende criteria en verdeelsleutels zijn toegekend.

De contactgemeenten worden voor de RMC-functie gefaciliteerd ten behoeve van alle gemeenten om voortijdig schoolverlaten te bestrijden. Een bedrag per gemeente zoals de Raad voorstelt, wordt niet overgenomen om te voorkomen dat de middelen teveel versnipperd raken en daardoor mogelijk zouden «verdampen» (zie ook hoofdstuk 2 van deze memorie van toelichting). Bovendien dienen de oplossingen op het gebied van het voortijdig schoolverlaten en verzuim vooral in regionaal verband vorm te krijgen.

De Raad pleit voor de begeleiding en opvang van schoolverlaters onder risicojongeren in het kader van het grote stedenbeleid. Dit is een speerpunt in het plan van aanpak voortijdig schoolverlaten.

6. UITVOERINGSGEVOLGEN

Het wetsvoorstel is grotendeels de voortzetting van het huidige beleid ten aanzien van de regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten, zoals geregeld in de eerder genoemde Tijdelijke regeling.

Op grond van artikel 118h, tweede lid, WVO, artikel 8.3.2, tweede lid, WEB en 162b, tweede lid, WEC dient bij algemene maatregel van bestuur een regio-indeling tot stand te worden gebracht. Zoals in paragraaf 1.8 reeds is aangegeven, zal hiervoor in principe worden aangesloten bij de vigerende RMC-regio-indeling. In de algemene maatregel van bestuur zal

tevens het op grond van artikel IV, derde lid, vast te stellen tijdstip worden opgenomen waarop de aanwijzing van regio's en contactgemeenten op basis van de Tijdelijke regeling vervalt.

Voorts wordt een algemene maatregel van bestuur voorgeschreven door artikel 118h, vijfde lid, WVO, artikel 8.3.2, vijfde lid, WEB, en artikel 162b, vijfde lid WEC. Deze algemene maatregel van bestuur zal tijdig het Staatsblad moeten bereiken, om het mogelijk te maken dat voor 1 oktober voorafgaand aan het kalenderjaar waarop de specifieke uitkering betrekking heeft, de uitkering wordt berekend en bekendgemaakt. Zo weten de gemeenten op tijd met hoeveel geld zij aan de slag kunnen. Deze algemene maatregel van bestuur omvat de berekening van de hoogte van de specifieke uitkering aan de contactgemeenten, en bevat ook regels over de betaling van die uitkering.

Het agentschap Centrale financiën instellingen (Cfi) heeft een uitvoerings-toets uitgevoerd. Cfi acht het wetsvoorstel uitvoerbaar. Een belangrijke opmerking van Cfi is, dat het uitvoeringstechnisch wenselijk is om al het betalingsverkeer via de contactgemeente te laten lopen. Het wetsvoorstel voorziet hierin.

ARTIKELN I, II EN III (WVO, WEB EN WEC)

Artikelen 28 WVO, 8.1.8 WEB en 47a WEC

Het eerste lid bevat de bepaling dat het bevoegd gezag bij de gemeente opgave doet van de gegevens van niet-leerplichtige schoolverlaters die jonger zijn dan 23 jaar, niet beschikken over een diploma voorbereidend wetenschappelijk onderwijs (vwo) of hoger algemeen voortgezet onderwijs (havo) dan wel een diploma als bedoeld in artikel 7.2.2, eerste lid onder b tot en met e, van de WEB en die worden ingeschreven, uitgeschreven of verwijderd, dan wel ten minste twee maanden of een door het bevoegd gezag te bepalen kortere periode zonder geldige reden geen onderwijs volgen.

Het bevoegd gezag moet een leerling melden zo spoedig mogelijk nadat deze de school/instelling of het onderwijs heeft verlaten. Bij tussentijdse uitval, in een lopend schooljaar dus, is het moment van het verlaten van de school/instelling veelal niet duidelijk. Daarom wordt er in dat geval vanuit gegaan dat een leerling die gedurende een aaneengesloten periode van ten minste twee maanden zonder geldige reden niet meer het onderwijs volgt, op dat moment de school/instelling heeft verlaten. Indien eerder helder is dat sprake is van voortijdig schoolverlaten, kan het bevoegd gezag de leerling echter ook binnen die periode van twee maanden melden.

Om te voorkomen dat leerlingen die zich bij een andere school of instelling laten inschrijven als voortijdige schoolverlater worden aangemerkt, geldt de meldingsplicht ook voor de inschrijving.

Voor alle duidelijkheid: het in artikel 28, eerste lid, van de WVO gehanteerde begrip «school» omvat blijkens artikel 1 van de WVO «een school voor voortgezet onderwijs». Blijkens artikel 5 van die wet omvat het voortgezet onderwijs het vwo, het havo, het mavo, het vbo en het praktijkonderwijs. Wellicht ten overvloede wordt erop gewezen dat de meldplicht niet geldt voor de niet-bekostigde scholen en instellingen.

De melding wordt gedaan bij de gemeente waar de niet-leerplichtige woon- of verblijfplaats heeft. Dit is ook al zo voor leerplichtige voortijdige schoolverlaters (artikel 21 Leerplichtwet 1969). In het kader van de samenwerking binnen de RMC-regio kan een gemeente nadere afspraken maken met de contactgemeente over de doorverwijzing naar de contactgemeente van de niet-leerplichtige voortijdige schoolverlaters.

Het tweede lid regelt dat bij ministeriële regeling voorschriften kunnen worden gegeven omtrent de toepassing van de melding (bijvoorbeeld over de te verstrekken gegevens).

Artikel 118g WVO, 8.3.1. WEB en 162a WEC

In dit artikel is aangegeven wie «voortijdige schoolverlater» in de zin van dit wetsvoorstel zijn. Het gaat om niet-leerplichtigen die voor de leeftijd van 23 jaren het door de overheid bekostigde onderwijs verlaten. (Dit laat onverlet dat ook wél leerplichtige leerlingen voortijdig het onderwijs kunnen verlaten. Wat er dan moet gebeuren, wordt echter geregeld door de Leerplichtwet 1969.) Men heeft het onderwijs voortijdig verlaten indien geen sprake meer is van een inschrijving aan een (bekostigde) school of instelling en geen diploma havo of vwo of een diploma als bedoeld in artikel 7.2.2, eerste lid onder b tot en met e, van de WEB is behaald. Als wel sprake is van een zodanige inschrijving maar niet van een zodanig diploma, dan is men een voortijdige schoolverlater indien men zonder geldige reden geen onderwijs meer volgt gedurende minimaal twee opeenvolgende maanden of een door het bevoegd gezag te bepalen kortere periode. Deze kortere periode blijkt uit de melding die het bevoegd gezag doet.

De afbakening bij het begrip «voortijdige schoolverlater» vindt bij de categorie niet-ingeschrevenen plaats in relatie tot het hoogst behaalde opleidingsniveau op het moment van het schoolverlaten: het criterium voor de grens ligt in beginsel bij het opleidingsniveau dat leidt tot een zogenaamde startkwalificatie, te weten ten minste een diploma van een basisberoepsopleiding, vakopleiding, middenkaderopleiding of specialistenopleiding als bedoeld in artikel 7.2.2, eerste lid onder b tot en met e, van de WEB of een diploma havo of vwo. Met het diploma van het voormalige primair leerlingwezen, de voormalige korte opleidingen middelbaar beroepsonderwijs voortgezet leerlingwezen of lang middelbaar beroepsonderwijs voldoet een leerling ook aan de minimum opleidingsgrens (zie artikel IV, tweede lid, van het wetsvoorstel). Leerlingen en deelnemers die het onderwijs verlaten zonder een diploma op het niveau van een startkwalificatie behoren tot de categorie voortijdige schoolverlaters. Dit betekent bijvoorbeeld dat een leerling die het onderwijs geheel verlaat en wel een diploma vbo of mavo of een gemengd diploma mavo-vbo in zijn bezit heeft, onder de categorie voortijdige schoolverlaters valt, en daarom gemeld moet worden aan de gemeente. Het niveau van zo'n diploma ligt namelijk onder het niveau van een startkwalificatie.

Heeft een jongere bij het verlaten van de onderwijsinstelling een diploma van een assistentopleiding of een getuigschrift van het praktijkonderwijs, en is geen sprake van een vervolgschrijving bij een onderwijsinstelling, dan voldoet de jongere niet aan de omschreven startkwalificatie. In dat geval moet het bevoegd gezag de jongere melden aan de gemeente. Dit is echter een bijzondere categorie voortijdige schoolverlaters, want na de melding door het bevoegd gezag en de registratie door de gemeente hoeft geen directe actie te worden ondernomen, gericht op toeleiding naar een vervolgopleiding. Maar melding en registratie van deze categorie zijn wel noodzakelijk om zicht te houden op de ontwikkeling van de groep jongeren voor wie het gedefinieerde startkwalificatieniveau te hoog is gegrepen.

Totdat deze jongeren na het onderwijs de arbeidsmarkt betreden, vragen zij bijzondere aandacht bij de toeleiding naar de arbeidsmarkt. Voor deze groep is een rol weggelegd voor de actoren binnen de RMC-functie en in het bijzonder voor de instellingen voor Arbeidsvoorziening en de organisaties, bedoeld in de Wet inschakeling werkzoekenden (WIW). Na de toetreding tot de arbeidsmarkt worden deze jongeren niet meer tot de categorie voortijdig schoolverlaters gerekend.

Artikelen 118h WVO, 8.3.2. WEB en 162b WEC

In de WVO, de WEB en de WEC wordt geregeld wat er met en op basis van de melding moet gebeuren. In de voorgestelde bepalingen (artikel 118h WVO, artikel 8.3.2 WEB en artikel 162b van de WEC) worden aan gemeenten diverse taken opgedragen.

Ingevolge het eerste lid heeft elke gemeente de verantwoordelijkheid om voortijdige schoolverlaters in beeld te houden en terug te leiden naar het onderwijs, al dan niet in combinatie met werk. Het gaat hier om een zorgplicht, die belegd kan worden bij de contactgemeente. De gemeente maakt bij de toepassing van het eerste lid ook gebruik van de gegevens waarover zij beschikt ingevolge haar taken in het kader van uitvoering van de Leerplichtwet 1969. Het betreft de kennisgevingen van in- en uitschrijving (artikel 18), de controlegegevens van absoluut schoolverzuim (artikel 19), de kennisgevingen van relatief schoolverzuim (artikel 21), de gegevens uit onderzoek als bedoeld in artikel 22, en het jaarverslag en de statistische gegevens, bedoeld in artikel 25.

In het tweede lid is geregeld dat burgemeester en wethouders van de diverse gemeenten met elkaar samenwerken binnen bij algemene maatregel van bestuur vastgestelde regio's. Zoals eerder in deze memorie van toelichting is aangegeven, is de vigerende RMC-regio-indeling uitgangspunt. In het tweede lid is tevens bepaald dat burgemeester en wethouders afspraken maken met scholen, instellingen, andere gemeenten en ondersteunende organisaties. Te denken valt aan afspraken over de inzet van betrokken actoren bij de begeleiding van voortijdige schoolverlaters na het moment van de melding door het bevoegd gezag. De afspraken met ondersteunende organisaties kunnen onder meer betrekking hebben op verschillende buitenschoolse terreinen die van belang zijn voor een integrale aanpak van het voortijdig schoolverlaten: jeugdhulpverlening (jeugdzorg en welzijnswerk), justitie en politie, en arbeidsvoorziening. Omdat de meldplicht geen betrekking heeft op andere dan op grond van de onderwijswetgeving bekostigde scholen en instellingen, is het – met het oog op de beoogde sluitende aanpak – gewenst dat de gemeente ook afspraken maakt met niet-bekostigde instellingen over vrijwillige melding. Aldus kan worden voorkomen dat een leerling die een opleiding volgt aan een niet-bekostigde instelling ten onrechte als een voortijdige schoolverlater wordt aangemerkt.

Leerlingen die deelnemen aan het onderwijs dat valt onder de WEC worden in het algemeen niet opgeleid voor een startkwalificatie. Dit betekent dat het overgrote gedeelte van de leerlingen gemeld wordt bij de gemeente als voortijdige schoolverlater. De gemeente zal al naar gelang de individuele problematiek moeten beoordelen of nadere actie ondernomen dient te worden. Ten behoeve van de leerlingen die daartoe in staat zijn heeft de gemeente een rol in verdere doorgeleiding in het onderwijs (bijvoorbeeld regionale opleidingscentra) of de arbeidsmarkt c.q. WIW-trajecten.

In het derde lid is de aanwijzing van contactgemeenten geregeld (zie de paragrafen 1.3 en 1.6 van het algemeen deel van deze memorie van toelichting). Ingevolge het derde lid, onderdeel c, rust op de contactgemeenten de verantwoordelijkheid om de melding, registratie en doorverwijzing te stroomlijnen of (ten dele) centraal te organiseren.

Het vierde lid regelt de overdracht van gegevens bij aanwijzing van een andere contactgemeente.

Het vijfde lid heeft betrekking op toekenning van een specifieke uitkering aan de contactgemeenten ten behoeve van de activiteiten in «hun» regio.

De jaarlijks te bepalen bijdrage is een normbijdrage per regio. De bekostigingsmaatstaven zijn in elk geval (op basis van gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek) het aantal inwoners in de regio waarbij rekening wordt gehouden met het opleidingsniveau en de etnische achtergrond. Deze verdeelmaatstaven geven een indicatie van de omvang en samenstelling van de bevolking van de regio en daarmee van de potentiële groep voortijdige schoolverlaters. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden deze maatstaven ingevuld (geoperationaliseerd) en waar nodig aangevuld met nog andere maatstaven. Ook het relatieve gewicht van de parameters zal in dat besluit worden uitgewerkt.

Het zesde lid regelt een informatieplicht van het bevoegd gezag jegens de gemeente.

Op grond van het zevende lid stellen de gemeentebesturen in een regio streefcijfers vast voor de te behalen resultaten met betrekking tot het terugdringen van het voortijdig schoolverlaten. Voor de goede orde zij erop gewezen dat sprake is van een streven naar en niet van een verplichting tot het behalen van bepaalde resultaten. Denkbaar is dat voor alle gemeenten afzonderlijk streefcijfers worden vastgesteld. Het is echter ook mogelijk om te kiezen voor streefcijfers voor de regio als geheel. Burgemeester en wethouders van de contactgemeente stellen mede namens de besturen van andere gemeenten jaarlijks een effectrapportage op, waarin de streefcijfers worden vergeleken met de bereikte resultaten. Als de resultaten zijn achtergebleven bij de streefcijfers, wordt hiervoor een verklaring opgenomen. In artikel 118i, eerste lid, WVO, artikel 8.3.3, eerste lid, WEB en artikel 162c, eerste lid, WEC is geregeld dat de effectrapportage aan de minister wordt gezonden. Deze kan die gegevens gebruiken voor zijn beleid met betrekking tot de bestrijding van voortijdig schoolverlaten.

Het achtste lid is voor wat betreft de mogelijkheid tot inhouding van de vergoeding ontleend aan artikel 118f, vierde lid, van de WVO en artikel 156, vierde lid, van de WEC en het negende lid aan artikel 118e van de WVO en artikel 155 van de WEC. Die artikelen hebben betrekking op het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid. In het achtste lid is voorts de mogelijkheid van opschorting van de vergoeding opgenomen. Alvorens tot gehele of gedeeltelijke inhouding over te gaan, voert de minister overleg met burgemeester en wethouders van de contactgemeente. Dit overleg heeft tot doel inzicht te verschaffen in de redenen waarom het bepaalde bij of krachtens het eerste tot en met zevende lid niet is nagekomen. Hoewel het hier gaat om de vergoeding als tegemoetkoming in de kosten van zowel de contactgemeente als de overige samenwerkende gemeenten in een regio, is de contactgemeente aanspreekpunt voor het overleg met de minister, omdat zij een coördinerende taak heeft.

Artikel 118i WVO, 8.3.3 WEB en 162c WEC

Op grond van het eerste lid dienen burgemeester en wethouders van de contactgemeenten de jaarlijkse effectrapportage aan de minister te zenden.

Het tweede lid verplicht burgemeester en wethouders van de contactgemeente om aan de door de minister aangewezen personen (overige) informatie met betrekking tot het voortijdig schoolverlaten te verstrekken. Het is voor de minister van belang om de effectrapportage te ontvangen en overige gegevens bij de gemeenten te kunnen opvragen, om over een kwantitatief overzicht van de aantallen voortijdige schoolverlaters te beschikken. Aan de hand van de verstrekte gegevens wordt bijvoorbeeld de effectiviteit van het ingezette beleid en van de daarvoor wettelijk gere-

gelde instrumenten als de meldplicht en de gemeentelijke verantwoordelijkheid getoetst.

Ook kan aan de hand van de verstrekte informatie worden nagegaan of scholen en instellingen de meldplicht nakomen. Als blijkt dat het bevoegd gezag van een bepaalde school of instelling de meldplicht niet (tijdig) nakomt, kan de minister op grond van de algemene inhoudingsbepaling in de desbetreffende onderwijswet (artikelen 104 en 261 WVO, 11.1 WEB en 146 WEC) de bekostiging van die school of instelling geheel of gedeeltelijk inhouden of opschorten.

Het derde lid bevat de basis voor een uitwerking bij ministeriële regeling van de in het eerste en tweede lid opgenomen verplichtingen. Aangegeven kan worden voor welke datum de effectrapportage moet worden ingediend en op welke wijze de overige gegevens door het Rijk kunnen worden opgevraagd.

ARTIKEL IV (OVERGANGSRECHT)

Ingevolge het eerste lid, gelden de artikelen 28 en 118g tot en met 118i van de WVO ook voor scholen voor vso als bedoeld in artikel 124 van de WVO. Het gaat hier om scholen voor lom en mlk. Die scholen (die ingevolge de artikelen III en VII van de Wet van 25 mei 1998 tot wijziging van onder meer de Wet op het voortgezet onderwijs in verband met de invoering van leerwegen in de hogere leerjaren van het middelbaar algemeen voortgezet onderwijs en het voorbereidend beroepsonderwijs, alsmede van leerwegondersteunend en praktijkonderwijs (regeling leerwegen mavo en vbo; invoering leerwegondersteunend onderwijs en praktijkonderwijs (Wet leerwegen; Stb.1998, 337), worden aangeduid als scholen voor speciaal voortgezet onderwijs: svo) zullen vermoedelijk nog maar enkele jaren in hun huidige vorm bestaan: de invoerings- en overgangsbepalingen van de Wet leerwegen (zie artikelen IV, V en VIII) regelen dat deze scholen vóór 1 augustus 2002 worden tot afdeling voor leerwegondersteunend onderwijs, of school of afdeling voor praktijkonderwijs.

Wat het tweede lid betreft: omdat op 1 augustus 1997 de nieuwe opleidingsstructuur voor het beroepsonderwijs van kracht is geworden, is het noodzakelijk een overgangsbepaling op te nemen waarin nog de «oude» diploma's uit de sector beroepsonderwijs en volwasseneducatie worden vermeld, vergelijkbaar met ten minste het niveau van het diploma van een basisberoepsopleiding. Deze bepaling is van toepassing voor degenen die op grond van artikel 12.3.24 van de WEB op grond van de oude voorschriften hun opleiding nog kunnen voltooien.

Op grond van het derde lid zijn de regio's en de contactgemeenten tot een bij algemene maatregel van bestuur te bepalen tijdstip de regio's en gemeenten die reeds als zodanig zijn aangewezen op grond van de Tijdelijke regeling. Zoals hiervoor reeds werd opgemerkt, zal voornoemd tijdstip worden opgenomen in de algemene maatregel van bestuur waarbij de regio's worden vastgesteld.

ARTIKEL V (EVALUATIE)

In het wetsvoorstel is voorzien in een evaluatie in 2001. Dit tijdstip is gekozen gelet op het feit dat de laatste evaluatie van de RMC-functie plaatsvond in 1997. Daarnaast zullen de taken van de gemeenten voor onderwijsachterstandbestrijding in het kader van het Gemeentelijk

onderwijsachterstandenbeleid in dat zelfde jaar worden geëvalueerd. Op deze manier kunnen eventuele vervolgstappen gecoördineerd worden. De evaluatie zal eveneens betrekking hebben op de wijze van financiering van gemeentelijke taken. Expliciet is bepaald dat de evaluatie moet aangeven of het ten behoeve van de doeltreffendheid van de wettelijke instrumenten al dan niet wenselijk moet worden geacht de resultaten die de gemeentebesturen behalen, te betrekken bij de berekening van de specifieke uitkeringen aan de gemeentebesturen.

ARTIKEL VI (INWERKINGTREDING)

Het wetsvoorstel treedt in werking op de dag na de datum van plaatsing in het Staatsblad. Dit is mogelijk omdat in artikel IV, derde en vierde lid, is voorzien in een naadloze overgang tussen de Tijdelijke regeling en het wetsvoorstel voor wat betreft de regio's, de contactgemeenten en de specifieke uitkering. Ook voor wat betreft de niet in de Tijdelijke regeling maar wel in het wetsvoorstel opgenomen meldplicht van het bevoegd gezag is onmiddellijke inwerkingtreding geen probleem, omdat verreweg de meeste bevoegde gezagsorganen thans reeds op vrijwillige basis melden welke leerlingen de school of instelling voortijdig verlaten.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,
L. M. L. H. A. Hermans

De Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,
L. J. Brinkhorst